Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Yayınları

ULUSLARARASI OSMANELİ SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ
INTERNATIONAL OSMANELİ SOCIAL SCIENCES CONGRESS
12-13-14 Ekim /*October* 2016

Osmaneliden 21.Yüzyılı Okumak

BİLDİRİLER KİTABI / *PROCEEDINGS BOOK*

Editörler /*Editors:*
Doç. Dr. Murat ERCAN
Doç. Dr. Ali AYATA
Öğr. Gör. Sultan Ece ALTINOK ÇALIŞKAN

Düzenleyen / Organizer: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
Osmaneli Meslek Yüksek Okulu Müdürlüğü

OSMANELİDEN 21.YÜZYILI OKUMAK

BİLDİRİLER KİTABI
PROCEEDINGS BOOK

Editörler /Editors:

Doç. Dr. Murat ERCAN
Doç. Dr. Ali AYATA
Öğr.Gör. Sultan Ece ALTINOK ÇALIŞKAN

Uluslararası Osmaneli Sosyal Bilimler Kongresi
12-13-14 Ekim 2016

Düzenleyen / Organizer: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Osmaneli Meslek Yüksek Okulu Müdürlüğü

Küreselleşmenin Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Panel Veri Analizi

Salih TÜREDİ[*]

ÖZET

Literatürde farklı şekillerde tanımlanmakla birlikte, genel olarak küreselleşmenin dünyadaki ülkeler ve toplumlar arasındaki entegrasyon süreci şeklinde tanımlanması mümkündür. Ekonomik, sosyal ve politik boyutlara sahip çok yönlü bir olgu olarak değerlendirilen küreselleşmenin ülkeler üzerindeki etkilerinin pozitif mi negatif mi olduğu literatürde uzun zamandır tartışılmakla birlikte bu konuda genel bir kabulün olmadığı gözlenmektedir. Bazı ekonomist ve kurumlar (IMF, WB gibi) küreselleşmenin ülkelerin refah düzeylerini artırıcı etkiler yaratan olumlu bir süreç olduğunu savunurken, küreselleşme karşıtı olanlar ise küreselleşmenin belirsizlik ve istikrarsızlık yaratan olumsuz bir süreç olduğunu iddia etmektedirler. Küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerindeki etkisini tahmin etmek suretiyle söz konusu tartışmaya katkı sağlamayı amaçlayan bu çalışmada gelişmekte olan ülkeler dikkate alınmıştır. 40 ülkenin 1996-2014 dönemini kapsayan ve küreselleşme düzeyini temsilen Dreher (2006) tarafından geliştirilen KOF küreselleşme endeksinin kullanıldığı analiz, sabit etkiler panel veri yaklaşımı ile yapılmıştır. Elde edilen bulgular, ele alınan ülkelerde incelenen dönemde küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerinde istatistiki olarak anlamlı ve pozitif etkiler yarattığını ortaya koymuştur. Ayrıca, analiz bulguları KOF küreselleşme endeksinin alt bileşenleri olan ekonomik, sosyal ve politik küreselleşmenin büyüme üzerindeki etkisinin de aynı şekilde pozitif olduğunu göstermiştir. Elde edilen bu sonuçlardan hareketle, gelişmekte olan ülkelerde küreselleşmenin ekonomik büyümenin anlamlı bir belirleyicisi olduğu ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: küreselleşme, ekonomik büyüme, gelişmekte olan ülkeler, panel veri

The Impact Of Globalization On Economic Growth: A Panel Data Analysis For Developing Countries

ABSTRACT

Although the literature contains a variety of definitions of globalization, it can generally be defined as the process of integration among countries and communities across the world. Whether globalization, which is considered to be a multifaceted phenomenon having economic, social, and political dimensions, has positive or negative effects on countries has been discussed in the literature for a long time. However, there is no consensus in this matter. While some economists and organizations (e.g. IMF, WB) argue that globalization is a positive process that improves the welfare levels of countries, those who oppose globalization claim that it is a negative process that leads to uncertainty and instability. This study aims to contribute to this discussion by estimating the effect of globalization on economic growth. Only developing countries are focused on in this study. The fixed effects panel data approach is used in the analysis which employs the KOF index of globalization developed by Dreher (2006) for representing level of globalization and covers the 1996-2014 period of 40 countries. The obtained findings indicate that globalization has statistically significant positive effects on economic growth in the above-mentioned period in these countries. In addition, the analysis findings show that economic globalization, social globalization, and political globalization, which are the subcomponents of KOF index of globalization, also have positive effects on growth. Based on these results, it can be stated that globalization is a significant determinant of economic growth in developing countries.

Key Words: globalization, economic growth, developing countries, panel data

[*] Yrd. Doç. Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, RİZE.

1. Giriş

Ortaya çıkışına, içeriğine ve etkilerine ilişkin farklı yaklaşımlar söz konusu olmakla birlikte, çok boyutlu bir olgu (süreç) olarak kabul edilen küreselleşme kavramının ilk olarak, dünya genelinde liberal iktisadi politikaların yaygın uygulama alanı bulmaya başladığı 1980'lerin başında literatüre girdiği söylenebilir. Esasen, günümüzde ülkelerin yaşadıkları değişimin bir ifadesi olarak kullanılan küreselleşme kavramı farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Örneğin, Dünya Bankası'na göre küreselleşme; ana unsurlarını uluslararası ticaret ve sermaye hareketlerinin oluşturduğu bir entegrasyon sürecidir.[1] IMF'ye göre küreselleşme; işgücünün, teknolojinin, sermayenin ve mal ve hizmetlerin uluslararası sınırlar arasında serbestçe hareket etmesinin bir sonucu olarak dünyadaki ekonomiler arasında ortaya çıkan entegrasyonu ifade etmektedir.[2] Benzer bir tanımlama yapan Stiglitz (2015)'e göre ise küreselleşme; taşımacılık ve iletişim maliyetlerinin azalması ve mal, hizmet, sermaye, işgücü ve bilgi akışlarının önündeki engellerin kaldırılması suretiyle ulusal ekonomilerin entegrasyonu anlamına gelmektedir.[3] Söz konusu bu entegrasyon süreci ülkelerin siyasi, kültürel, politik ve ekonomik yapısında bazı değişiklikler yaratmaktadır. Bu şekilde çok yönlü etkilere sahip olduğu için küreselleşmenin etkileri akademik alanda yoğun bir biçimde tartışılmaktadır.

Bakıldığında, küreselleşmenin etkileri konusunda ekonomistler arasında bir konsensüsün sağlanamadığı anlaşılmaktadır. Küreselleşme yanlılarına göre küreselleşme, gelişmekte olan ülkelerde yerel piyasaların daha etkin şekilde çalışmasına, dış ticaret hacminin genişlemesine, küresel rekabet gücünün, yatırımların ve verimliliğin artmasına katkı sağlayarak ekonomik büyümeyi artırmakta yoksulluk düzeyini ise azaltmaktadır. Buradan hareketle, küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerindeki pozitif etkilerinin ortaya çıkmasında özellikle dış ticaretin itici bir rol oynadığı belirtilebilir. Bilindiği gibi, küreselleşmenin temel unsurlarından birisi ticari engellerin kaldırılması ile dünya ticaretinde ortaya çıkan genişlemedir. Bu bağlamda, ithalatın artması yerli tüketicilere çeşitli mal ve hizmetlere daha düşük fiyatlarla erişim imkânı sağlarken, özellikle gelişmekte olan ülkelerde büyümenin temel kaynaklarından olan ihracatın artması ile daha geniş yurtiçi istihdam alanları yaratılmaktadır. Bunun yanı sıra, dış ticaretin artması ülkelerin karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğu alanlarda uzmanlaşmalarını sağlayarak küresel rekabet güçlerini artırmaktadır. Daha yüksek ticari açıklık aynı zamanda, teknoloji transferi yoluyla verimlilik ve ekonomik büyümeyi artıran doğrudan yabancı yatırımları teşvik etmektedir.[4] Dolayısı ile bu görüşü savunanlara göre, istikrarlı ve yüksek oranlı bir ekonomik büyümeyi hedefleyen gelişmekte olan ülkelerde küreselleşme süreci teşvik edilmelidir. Buna karşın, küreselleşmenin gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında hali hazırda var olan gelir eşitsizliğini daha da derinleştirdiğini, çevresel ve sosyal standartlarda bazı bozulmalar meydana getirdiğini, özellikle sermaye hareketlerindeki aşırı oynaklığın zayıf finansal kurumlara sahip olan ülkeleri dış şoklara karşı dayanıksız hale getirerek ekonomik kriz riskini artırdığını ileri süren küreselleşme karşıtlarına göre ise küreselleşme ülkelerin refahını olumsuz yönde etkileyen bir süreçtir.[5]

Stiglitz (2004)'de ifade edildiği üzere, küreselleşme iyi yönetilmesi gereken bir süreçtir ve etkileri bütün ülkelerde aynı değildir. Bazı ülkeler, risk ve belirsizlikleri en aza indirerek küreselleşmeden maksimum derecede fayda sağlarken, süreci iyi yönetemeyen bazı ülkeler ise

---

[1] Worldbank, *Beyond Economic Growth: Meeting the Challenges of Global Development*, 2000, s. 66.
[2] IMF, *Globalization: A Brief Overview*, Vol: 02, 2008, s. 2.
[3] J. E. Stiglitz, *Globalization and Its Discontents*, Penguin: UK, 2015, s. 320.
[4] IMF, g.e., s.3.
[5] M. Afzal, "The Impact of Globalisation on Economic Growth of Pakistan", *The Pakistan Development Review*, Vol: 46, No: 4, 2007, s.724; F. Hamdi, "The Impact of Globalization in the Developing Countries", *Developing Country Studies*, Vol: 3, No: 11, 2013, s.142.

küreselleşmeden zarar görmektedirler. Buna göre, küreselleşmenin ekonomik büyümeyi artırıcı ve yoksulluğu azaltıcı etkide bulunabilmesi, ülkelerin söz konusu süreci etkin bir şekilde yönetebilecek politika ve kurumlara sahip olmalarına bağlıdır.[6] Benzer bir görüş de IMF tarafından paylaşılmıştır. Özellikle, ülkeler arasında hiçbir kısıtlama olmaksızın serbestçe hareket eden sermayenin yarattığı risklere ilişkin ülkelerin dikkatli olmalarını öneren IMF'ye göre, gelişmekte olan ülkelerde küreselleşmenin büyüme üzerindeki etkisi bazı faktörlere bağlıdır. Bu bağlamda, güçlü kurumsal yapı, gelişmiş finansal sektörün varlığı ve sağlam makroekonomik politikalar küreselleşmenin büyüme üzerindeki pozitif etkisini güçlendirici, makroekonomik oynaklık ve ekonomik krizin ortaya çıkma ihtimalini ise azaltıcı yönde etkide bulunmaktadır.[7]

Küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerindeki etkisinin gelişmekte olan ülkelerde ele alındığı çalışma şu şekilde organize edilmiştir: Kavramsal ve teorik bilgilerin verildiği girişin ardından ikinci bölümde, konu ile ilgili daha önceden yapılan ampirik çalışmalara değinilmiştir. Veri seti ve ekonometrik yöntemin tanıtıldığı üçüncü bölümü, tahmin sonuçlarının yer aldığı dördüncü bölüm takip etmiştir. Beşinci ve son bölüm ise sonuç ve önerilerden oluşmaktadır.

2. Literatür Taraması

Küreselleşme ve büyüme arasındaki ilişki teorik çerçevede uzun zamandır tartışılmakla birlikte, ampirik olarak son yıllarda (özellikle son on yılda) araştırılmaya başlanmıştır. Ülkelerin küreselleşme düzeyinin ölçülmesinde çeşitli değişkenlerin kullanıldığı ampirik literatürde, küreselleşme ile büyüme arasında herhangi bir ilişki olmadığını ya da negatif yönlü bir ilişki olduğunu ortaya koyan çalışmalarla karşılaşılabilmekle birlikte, elde edilen bulguların ağırlıklı olarak, söz konusu değişkenler arasında pozitif yönlü ilişkiye işaret ettiği söylenebilir. Küreselleşmenin ekonomik, sosyal ve politik boyutunu kapsayan KOF küreselleşme endeksini geliştiren Dreher (2006), 123 ülke için yaptığı panel veri analizi sonucunda küreselleşmenin büyümeyi pozitif yönde etkilediğini, küreselleşme düzeyinin yüksek olduğu ülkelerin büyüme oranlarının da yüksek olduğunu belirlemiştir. Bu ilişki özellikle, uluslararası ticaret ve sermaye kısıtlamalarının olmadığı gelişmiş ülkelerde daha güçlüdür.[8] Samuel (2010), 29 Sahra altı Afrika ülkesi için yaptığı panel veri tahmininde, küreselleşme göstergesi olarak tanımladığı FDI ve ticari açıklığın büyüme üzerindeki etkisinin pozitif, finansal kalkınmanın anlamsız olduğunu tespit etmiştir.[9] Sahra altı Afrika bölgesi için bir başka çalışma da Barry (2010) tarafından yapılmıştır. Küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını tespit eden araştırmacı, Afrika ülkelerinin küreselleşmenin avantajlarından yararlanabilmeleri için ekonomik istikrarı sağlayıcı politikalar uygulamalarının gerekli olduğunu ifade etmiştir.[10]

23 OECD ülkesini dikkate alan Chang ve Lee (2010), küreselleşme ile büyüme ilişkisinin kısa dönemde zayıf olduğunu, uzun dönemde ise genel küreselleşme ile ekonomik ve sosyal

---

[6] J. E. Stiglitz, "Globalization and Growth in Emerging Countries", *Journal of Policy Modeling*, Vol: 26, 2004, s. 467- 468.

[7] IMF, g.e., s.4.

[8] A. Dreher, "Does Globalization Affect Growth? Evidence from a New Index of Globalization", *Applied Economics*, Vol: 38, 2006.

[9] A. Samuel, *Globalization and Economic Growth in Sub Sahara Africa, Globalization - Today, Tomorrow, Kent Deng (Ed.),* 2010, (http://cdn.intechopen.com/pdfs-wm/12104.pdf), (20.05.2016).

[10] H. Barry, "Globalization and Economic Growth in Sub-Saharan Africa", *Gettysburg Economic Review*, Vol: 4, No: 4, 2010.

küreselleşmeden büyümeye doğru tek yönlü bir nedenselliğin olduğunu gözlemlemişlerdir.[11] Heshmati ve Lee (2010), gelişmiş ve gelişmekte olan 61 ülke için yaptığı regresyon analizinden, küreselleşmenin gelir eşitsizliği ile negatif, büyüme ile pozitif ilişkiye sahip olduğunu ortaya koyan kanıtlara ulaşmışlardır.[12] Küreselleşme ve ekonomik büyüme ilişkisinin özellikle gelir düzeyinin düşük olduğu gelişmekte olan ülkelerde tartışmalı olduğunu vurgulayan Rao ve Vadlamannati (2011), düşük gelirli 21 Afrika ülkesi için yaptıkları analizde, küreselleşmenin ekonomik büyümeyi pozitif yönde etkilediğini belirlemişlerdir.[13] Chang vd. (2011), panel koentegrasyon yöntemini kullanarak küreselleşme ve büyüme arasındaki uzun dönemli ilişkiyi test etmişlerdir. G-7 ülkelerinin 1970-2006 döneminin dikkate alındığı analiz bulgularına göre, küreselleşme düzeyinin yüksek olduğu ülkelerde daha güçlü olmakla birlikte küreselleşme ekonomik büyümeyi artırıcı etki yaratmaktadır.[14] Açıkgöz ve Mert (2011), ekonomik, sosyal ve politik küreselleşmenin büyüme üzerinde etkide bulunup bulunmadığını Türkiye örneği için incelemiştir. 1970-2008 dönemini kapsayan nedensellik sınamalarına göre, incelenen dönemde Türkiye'de ekonomik küreselleşme ile büyüme arasında nedensellik ilişkisi yoktur. Sosyal küreselleşmeden büyümeye doğru pozitif, politik küreselleşmeden büyüme doğru ise negatif bir nedensellik vardır.[15]

Politikanın ekonomik büyüme üzerindeki etkisini 23 OECD ülkesi için araştıran Osterloh (2012), küreselleşmeyi bir kontrol değişken olarak, oluşturduğu büyüme regresyonuna dâhil etmiş ve büyüme üzerindeki etkisinin negatif olduğunu belirlemiştir.[16] Geçiş ekonomileri için yaptıkları çalışmada Gurgul ve Lach (2014), sosyal ve ekonomik küreselleşmenin büyümeyi hızlandırdığına, politik küreselleşmenin ise büyüme üzerinde etkisinin olmadığına yönelik kanıtlar elde etmişlerdir.[17] Küreselleşme ve ekonomik büyüme ilişkisini Pakistan, Hindistan ve Bangladeş için zaman serisi teknikleri ile analiz eden Rahman (2015), Hindistan'da çift yönlü, Pakistan ve Bangladeş'te küreselleşmeden büyümeye doğru tek yönlü nedensellik ilişkisinin olduğunu tespit etmiştir.[18] Kılıç (2015), gelişmekte olan 74 ülkenin 1981-2011 dönemini dikkate aldığı panel veri analizinde, ekonomik ve politik küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerinde pozitif, sosyal küreselleşmenin ise negatif etkisinin olduğunu tahmin etmiştir.[19] Kazar ve Kazar (2016), küreselleşmenin büyüme üzerindeki etkisinin ülkelerin gelir düzeyine bağlı olarak farklılaştığını ortaya koymuşlardır. Şöyle ki; politik küreselleşme, yüksek gelirli OECD üyesi ülkeler ile orta-üst gelirli ülkelerde, ekonomik küreselleşme, orta-

---

[11] C. P. Chang and C. C. Lee, "Globalization and Economic Growth: A Political Economy Analysis for OECD Countries", *Global Economic Review: Perspectives on East Asian Economies and Industries,* Vol: 39, No: 2, 2010.

[12] A. Heshmati and S. Lee, "The Relationship between Globalization, Economic Growth and Income Inequality", *Journal of Globalization Studies,* Vol: 1, No: 2, 2010.

[13] B. B. Rao and K. C. Vadlamannati, "Globalization and Growth in Low Income African Countries with the Extreme Bound Analysis", *Economic Modelling,* Vol: 28, 2011.

[14] C. P. Chang, C. C. Lee and M. C. Hsieh, "Globalization, Real Output and Multiple Structural Breaks", *Global Economic Review,* Vol: 40, No: 4, 2011.

[15] Ş. Açıkgöz ve M. Mert, "Küreselleşme İktisadi Büyümeyi Etkiliyor mu? Türkiye Örneği", *12. Uluslararası Ekonometri, Yöneylem Araştırması ve İstatistik Sempozyumu*, 2011.

[16] S. Osterloh, "Words Speak Louder than Actions: The Impact of Politics on Economic Performance", *Journal of Comparative Economics,* Vol: 40, 2012.

[17] H. Gurgul and L. Lach, "Globalization and Economic Growth: Evidence from Two Decades of Transition in CEE", *Economic Modelling,* Vol: 36, 2014.

[18] M. M. Rahman, "Impacts of Globalization on Economic Growth – Evidence from selected South Asian Countries", *Journal of Management Sciences,* Vol: 2, No: 1, 2015.

[19] C. Kılıç, "Effects of Globalization on Economic Growth: Panel Data Analysis for Developing Countries", *Economic Insights – Trends and Challenges,* Vol: IV, No: 1, 2015.

alt gelirli ülkelerde ve sosyal küreselleşme ise OECD üyesi olmayan yüksek gelirli ülkeler ile düşük gelirli ülkelerde ekonomik büyümenin itici bir gücüdür.[20]

3. Veri Seti ve Ekonometrik Yöntem

Küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerindeki etkisinin araştırıldığı çalışmada gelişmekte olan 40 ülkenin (Ek'te verilmektedir) 1996-2014 dönemine ilişkin verilerinden yararlanılmıştır. Ekonomik büyümenin çok sayıda faktör tarafından etkilenen bir değişken olduğu gerçeğinden hareketle, tahmin modellerinde küreselleşme değişkeninin dışında bazı kontrol değişkenlerine de yer verilmiştir. Bu değişkenler, ekonomik ve politik değişkenler şeklinde sınıflandırılmıştır. Buna göre, *yatırım harcamaları, enflasyon oranı, nüfus ve işsizlik oranı* ekonomik değişkenleri, *demokrasi ile yolsuzluk kontrolü* ise politik kontrol değişkenlerini oluşturmaktadır. Uluslararası para fonu (IMF)[21] tarafından yapılan gelişmişlik sınıflandırmasının esas alındığı bu çalışmada kullanılan değişkenlere ilişkin detaylı bilgiler aşağıda verilmektedir.

Kişi başı GSYİH: ABD doları cinsinden 2005 fiyatları ile hesaplanan değişken ekonomik büyümeyi temsil etmektedir. Dünya Bankası'nın "World Development Indicators" (WDI) veri tabanından alınan ilgili veriler tahmin modellerinde logaritmik değerleri ile kullanılmıştır.

Yatırım Harcamaları: [2005 fiyatları ile Gayri Safi Sabit Sermaye Oluşumu] / [Ülke Nüfusu] şeklinde hesaplanmıştır. ABD doları cinsinden bir ülkedeki kişi başı sabit sermaye yatırımlarını gösteren değişken (WDI) veri tabanından elde edilmiş ve logaritmik değerleri ile kullanılmıştır. Ekonomik büyümeye pozitif yönde bir katkı sağlaması beklenmektedir.

Enflasyon Oranı: Tüketici fiyatlarındaki yıllık % değişim olarak hesaplanmıştır. (WDI) veri tabanından sağlanan veriler doğal değerleri ile kullanılmıştır. Ekonomik büyümeyi azaltıcı yönde bir etki oluşturması beklenmektedir.

Nüfus: Toplam nüfusu gösteren değişkene ilişkin veriler (WDI)'den alınmış ve logaritmik değerleri ile kullanılmıştır. Büyüme üzerindeki etkisinin pozitif olması beklenmektedir.

İşsizlik Oranı: [(İşsiz Sayısı / Toplam İşgücü)*100]. (WDI)'den alınan ve doğal değerleri ile tahmin modellerine katılan işsizliğin büyümeyi olumsuz etkilemesi beklenmektedir.

Demokrasi: Freedom House tarafından hazırlanan sivil özgürlükler (civil liberties) ve politik haklar (political rights) endekslerinin ortalaması alınarak oluşturulmuştur. (1) ile (7) arasında değerlere sahip olan endekste (1) en demokratik (en özgür), (7) en otokratik (en özgür olmayan) ülkeleri ifade etmektedir. Dolayısı ile bu endekste ülkelerin demokratik gelişmişlik düzeyi ile endeks değeri arasında ters yönlü bir ilişki söz konusudur. Endeks değerinin artması demokrasinin gerilediğini, endeks değerinin azalması demokrasinin geliştiğini göstermektedir. Demokrasinin büyümeyi pozitif etkilemesi beklenmektedir.[22]

Yolsuzluk Kontrolü: Dünya Bankası'nın 1996'dan itibaren hazırladığı "Dünya Yönetişim Göstergeleri" (World Governance Indicators [WGI]) veri tabanından sağlanmıştır. Bir ülkedeki yolsuzluğun boyutu ile kamu gücünün özel çıkarlar için ne ölçüde kullanıldığına ilişkin algıların yanında, ülke politikasının ve kurumsal yapısının yolsuzluğu önleme ve yolsuzlukla mücadele etkinliğini ölçen endeks (-2.5) ile (2.5) arasında değerlere sahiptir.

---

[20] A. Kazar and G. Kazar, "Globalization, Financial Development and Economic Growth", *International Journal of Economics and Financial Issues,* Vol: 6, No: 2, 2016.

[21] Ülkeler IMF tarafından, ihracat çeşitlendirmesi (hem mal ve hizmet hem de ülke bazında çeşitlendirme), kişi başı gelir ve küresel finansal sistemle bütünleşme derecesi dikkate alınarak sınıflandırmaya tabi tutulmaktadır.

[22] Detaylı bilgi için bkz. (https://freedomhouse.org/report/freedom-world-2012/methodology).

Endeksin değerindeki artış, ülkenin yolsuzlukla mücadele gücünün artığını, yolsuzluk algısının ve dolayısı ile yolsuzluğun azaldığını ifade etmektedir.[23]

KOF Küreselleşme Endeksi: İsviçre ekonomi enstitüsü [Swiss Economic Institute, (KOF)] tarafından yayınlanan endeks ilk olarak 2002 yılında Dreher (2006) tarafından oluşturulmuştur. Ardından Dreher vd. (2008) tarafından güncellenen ve genişletilen endeks, politik, sosyal ve ekonomik küreselleşme gibi üç alt endeksten oluşmaktadır. Genel endeks (KOF endeksi) içinde %27 ağırlığına sahip olan politik küreselleşme düzeyinin ölçülmesinde ülkedeki konsolosluk sayısı, uluslararası organizasyonlara üyelik, BM güvenlik konseyi görevlerine katılım ve uluslararası antlaşmalar dikkate alınmaktadır. Genel endeks içindeki payı % 36 düzeyinde olan ekonomik küreselleşmenin ölçülmesinde uluslararası ticaret, yabancı sermaye yatırımları, ortalama tarife oranları, uluslararası ticaret vergileri ve sermaye hesabı kısıtlamaları gibi değişkenler kullanılmaktadır. Son olarak, internet kullanıcı sayısı, TV sayısı, uluslararası turizm, yabancı nüfus, McDonald's restoranlarının sayısı ve IKEA sayısı gibi sosyal bir takım göstergelere kullanılarak hesaplanan sosyal küreselleşme düzeyi ise genel endeks içinde %37'lik ağırlığa sahiptir. Gerek KOF endeksi ve gerekse alt endekslerin her biri (1) ile (100) arası değerlere sahiptir. (1) en düşük değer olup minimum düzeyde küreselleşmeyi ifade ederken, endeks değerinin artması küreselleşme düzeyinin arttığı anlamına gelmektedir.[24] Küreselleşmenin büyümeyi pozitif etkilemesi beklenmektedir.

Gelişmekte olan ülkelerde küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerindeki etkisinin tahmin edilmesinde statik panel veri analizi kullanılmıştır. Zaman serisi ve yatay kesit olmak üzere iki boyuttan oluşan panel veri yaklaşımı, daha fazla gözlem sayısı ve serbestlik derecesine sahip olma, gözlenemeyen etkilerin (birim ve zaman etkisi), gözlenmesine ve karmaşık davranışsal modellerin tahminine olanak sağlama gibi avantajlara sahiptir. Bu avantajlar nedeniyle yatay kesit ve zaman serisi analizine kıyasla daha etkin ve güvenilir bir tahmine izin veren panel veri analizi literatürde yoğun şekilde kullanılmaktadır.[25] Statik panel veri uygulamalarında tahmin modelindeki hata terimi, eğim katsayısı ve sabit terimin özelliğine ilişkin bazı varsayımlardan hareketle değişkenler arasındaki ilişkiler farklı yöntemlerle test edilmektedir. Bu yöntemlerden birincisi sabit etkiler modelidir. Söz konusu modelde, yatay kesit birimler (ülkeler) arasındaki farklılıkların sabit terimle yakalanabileceği ve bireysel spesifik etkilerin tahmin denklemindeki bağımsız değişkenlerle ilişkili olduğu kabul edilmektedir.[26] Tesadüfi etkiler modeli ise sabit terimin tesadüfi bir değişken olduğunu, yani birimler arasındaki farklılıkların tesadüfi şekilde ortaya çıktığını ve bireysel etkilerin bağımsız değişkenlerle ilişkili olmadığını varsaymaktadır[27]

Değişkenler arasındaki ilişkilerin tahmininde yukarıdaki yaklaşımlardan hangisinin daha uygun olduğu kararının verilmesinde panelin yatay kesit [N] ve zaman boyutuna [T] ilişkin bazı varsayımlardan hareket edilebildiği gibi, Breusch-Pagan LM testi ve / veya Hausman testinden de yararlanılmaktadır. Bu çalışmada, uygun tahminci Hausman testi ile

---

[23] Detaylı bilgi için bkz. (http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx#doc).
[24] Detaylı bilgi için bkz. (http://globalization.kof.ethz.ch/media/filer_public/2016/03/03/variables_2016.pdf). (http://globalization.kof.ethz.ch/media/filer_public/2016/03/03/method_2016.pdf).
[25] C. Hsiao, "Panel Data Analysis – Advantage and Challenges", *Test*, Vol: 16, No: 1, 2007, s. 3-6; N. D. Gujarati, *Basic Econometrics*, Fourth Edition, McGraw Hill Educations, New York, 2003, s. 637-638; H. B. Baltagi, *Econometric Analysis of Panel Data*, Fourth Edition, John Wiley & Sons. Ltd., New York, 2010, s. 6-8.
[26] W. H. Greene, *Econometric Analysis*, Fourth Edition, Prentice Hall, New Jersey, 2000, s. 560; J. H. Stock & W. Watson, *Introduction to Econometrics*, Second International Edition, Pearson Education Inc., Boston, 2007, s.356.
[27] G. S. Maddala, *Introductions to Econometrics*, Third Edition, John Wiley & Sons. Ltd., England, 2001, s. 575; Gujarati, g.e., s. 647; M. Verbeek, *A Guide to Modern Econometrics*, Second Edition, John Wiley & Sons, England, 2004, s. 342.

belirlenmiştir. Hausman testinde, [H_0: tesadüfi etkiler vardır] temel hipotezi, [H_1: tesadüfi etkiler yoktur] alternatif hipotezine karşı sınanmaktadır. Hausman test istatistiğinin anlamlılık değeri 0.05'ten büyük ise ($p > 0.05$) H_0 hipotezi kabul edilerek tesadüfi etkiler modelinin, test istatistiğinin anlamlılık değerinin 0.05'ten küçük olması ($p < 0.05$) durumunda ise sabit etkiler modelinin uygun tahminci olduğuna karar verilir.[28] Ekonometrik analizde küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerindeki etkisi dört model ile test edilmiştir. Model [1]'de, KOF endeksi kullanılarak genel küreselleşmenin, Model [2], Model [3] ve Model [4]'te ise sırası ile ekonomik, sosyal ve politik küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerindeki etkisi araştırılmıştır[29].

Model [1]

$$\text{Log (Kbgsyih)}_{it} = \alpha_1 + \beta_1 \text{Log (Yatırım Harcamaları)}_{it} + \beta_2 \text{Enflasyon Oranı}_{it} + \beta_3 \text{Log (Nüfus)}_{it} + \beta_4 \text{İşsizlik Oranı}_{it} + \beta_5 \text{Demokrasi}_{it} + \beta_6 \text{Yolsuzluk Kontrolü}_{it} + \mathbf{\beta_7\ KOF\ Küreselleşme\ Endeksi_{it}} + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

Model [2]

$$\text{Log (Kbgsyih)}_{it} = \alpha_1 + \beta_1 \text{Log (Yatırım Harcamaları)}_{it} + \beta_2 \text{Enflasyon Oranı}_{it} + \beta_3 \text{Log (Nüfus)}_{it} + \beta_4 \text{İşsizlik Oranı}_{it} + \beta_5 \text{Demokrasi}_{it} + \beta_6 \text{Yolsuzluk Kontrolü}_{it} + \mathbf{\beta_7\ Ekonomik\ Küreselleşme_{it}} + \varepsilon_{it} \quad (2)$$

Model [3]

$$\text{Log (Kbgsyih)}_{it} = \alpha_1 + \beta_1 \text{Log (Yatırım Harcamaları)}_{it} + \beta_2 \text{Enflasyon Oranı}_{it} + \beta_3 \text{Log (Nüfus)}_{it} + \beta_4 \text{İşsizlik Oranı}_{it} + \beta_5 \text{Demokrasi}_{it} + \beta_6 \text{Yolsuzluk Kontrolü}_{it} + \mathbf{\beta_7\ Sosyal\ Küreselleşme_{it}} + \varepsilon_{it} \quad (3)$$

Model [4]

$$\text{Log (Kbgsyih)}_{it} = \alpha_1 + \beta_1 \text{Log (Yatırım Harcamaları)}_{it} + \beta_2 \text{Enflasyon Oranı}_{it} + \beta_3 \text{Log (Nüfus)}_{it} + \beta_4 \text{İşsizlik Oranı}_{it} + \beta_5 \text{Demokrasi}_{it} + \beta_6 \text{Yolsuzluk Kontrolü}_{it} + \mathbf{\beta_7\ Politik\ Küreselleşme_{it}} + \varepsilon_{it} \quad (4)$$

$i = 1, 2,\ldots 40 \qquad t = 1996,\ldots 2014.$

Modellerde (i); ekonomik birimleri (ülkeleri), yani modelin yatay kesit boyutunu, (t) zaman boyutunu göstermektedir. (α) sabit terimi, (β) bağımsız değişkenlerin katsayılarını ve son olarak (ε) ise tüm birim ve zamandan bağımsız olduğu kabul edilen hata terimini ifade etmektedir.

4. Tahmin Sonuçları

Ampirik analizden önce, değişkenler arasındaki ilişki konusunda ön bilgi edinebilmek için Pearson korelasyon ve serpilme diyagramı analizine başvurulmuştur. Tablo 1 takip edildiğinde, kişi başı GSYİH (ekonomik büyüme) ile ülkelerin genel küreselleşme düzeyini gösteren KOF küreselleşme endeksi (0.65), ekonomik küreselleşme (0.57), sosyal küreselleşme (0.72) ve son olarak politik küreselleşme (0.06) arasında istatistiksel olarak anlamlı olan pozitif korelasyonun olduğu görülmektedir. Buradan hareketle, korelasyon bulgularının küreselleşme ile ekonomik büyüme arasında doğru yönlü bir ilişkiye işaret ettiği söylenebilir. Diğer taraftan, serpilme diyagramlarında değişkenlere ait gözlemlerin regresyon doğruları etrafında tam olarak düzenli bir dağılım sergilememelerine karşın, regresyon doğrularının pozitif eğimli olması, korelasyon bulgularını destekleyici şekilde gelişmekte olan

[28] T. Clark and D. Linzer, *Should I Use Fixed or Random Effect,* Washington University Working Paper, No. 1315, 2012, s. 10; N. Beck, "Panel Data", 2004, s. 10. (http://pages.ucsd.edu/~tkousser/Beck%20Notes/panels.pdf), (01.06.2016).

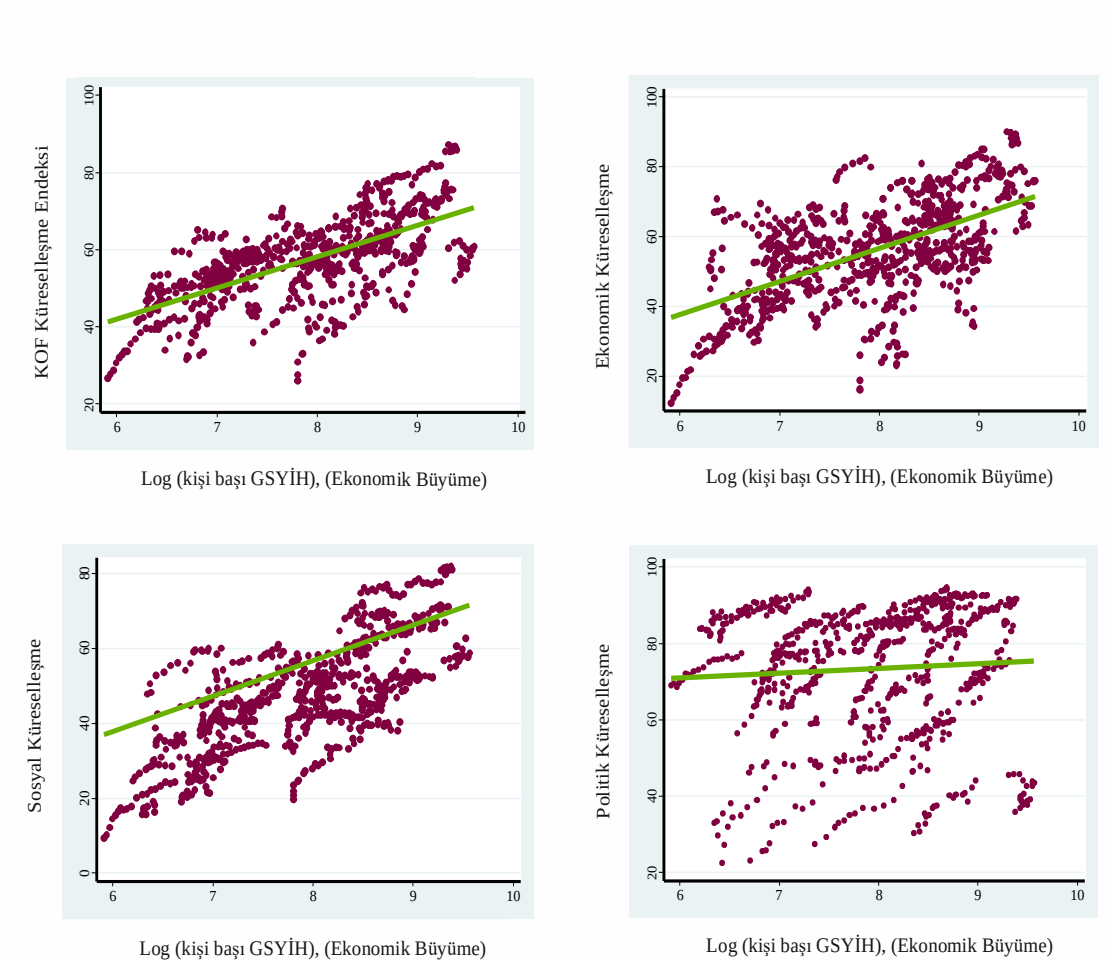
[29] Ekonometrik analizler Stata 13 programı ile yapılmıştır.

ülkelerde küreselleşme ile büyümenin pozitif yönlü ilişki içinde olduğuna ilişkin önemli fikir vermektedir (Şekil 1).

Tablo 1: Pearson Korelasyon Matrisi

	Log (Kişi başı GSYİH)
KOF Küreselleşme Endeksi	0.6555*** [0.0000]
Ekonomik Küreselleşme	0.5774*** [0.0000]
Sosyal Küreselleşme	0.7219*** [0.0000]
Politik Küreselleşme	0.0618* [0.0890]

*** ve *; sırası ile istatistiksel olarak %1 ve %10'da anlamlılığı göstermektedir. […]; olasılık değerleridir.

Şekil 1. Küreselleşme ve Ekonomik Büyüme İlişkisi

Ön bulguların ardından değişkenler arasındaki ilişkilerin ampirik analizine geçilmiştir. Bu aşamada öncelikli olarak yapılması gereken, geçerli ve güvenilir sonuçların elde edilmesi için uygun tahmincinin belirlenmesidir. Bu amaçla yapılan Hausman testinden elde edilen bulgular Tablo 2'de yer almaktadır. Tablodan görüldüğü gibi modellerin tamamında, Hausman (χ^2) test istatistiklerinin anlamlılık düzeyleri 0.05'den daha küçüktür. Dolayısı ile parametreler arasındaki farkın sistematik olmadığını ve tesadüfi etkiler modelinin uygun olduğunu ileri süren temel H_0 hipotezi reddedilerek, bütün modeller için tahmin sürecinde sabit etkiler modelinin daha etkin (uygun) olduğuna karar verilmiştir.

Tablo 2: Hausman Test Sonuçları

	Hausman Testi	
Tahmin Modelleri	(χ^2) istatistiği	p-değeri
Model 1	18.17***	0.0058
Model 2	15.34**	0.0319
Model 3	25.17***	0.0003
Model 4	23.85***	0.0006

*** ve **; sırası ile istatistiksel olarak %1 ve %5'te anlamlılığı göstermektedir.

Bilindiği gibi panel veriler zaman serisi ve yatay kesit verilerin birleşiminden oluşmaktadır. Bu nedenle, panel veriler kullanılarak yapılan analizlerde de zaman serisi uygulamalarında karşılaşılabilen ve yanlı sonuçlara neden olabilen değişen varyans, otokorelasyon ve birimler arası korelasyon problemleri ile karşılaşılabilmektedir. Bu bağlamda, ilgili testler ile tahmin modellerinin bu problemleri içerip içermediği araştırılarak bulgular Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3: Diagnostik Test Sonuçları

	Değişen Varyans	Otokorelasyon		Birimler arası Korelasyon	
Tahmin Modelleri	M. Wald (χ^2) Testi	DW Testi	Baltagi-Wu (LBI) Testi	Pesaran CD Testi	Frees Testi
Model 1	8651.91*** [0.0000]	0.24513	0.44093	25.521*** [0.0000]	8.229***
Model 2	17373.52*** [0.0000]	0.21876	0.39438	21.529*** [0.0000]	9.284***
Model 3	13378.27*** [0.0000]	0.30236	0.48468	16.929*** [0.0000]	8.578***
Model 4	72520.68*** [0.0000]	0.19600	0.39837	14.617*** [0.0000]	11.003***

***; istatistiksel olarak %1'de anlamlılığı göstermektedir. […]; olasılık değerleridir. (DW) ve (LBI) otokorelasyon testlerinde eşik değer "2" olarak kabul edilmektedir. Frees'in Q dağılımına göre oluşan kritik değerler; a = 0.10: 0.1360; a = 0.05: 0.1782; a = 0.01: 0.2601.

Değişen varyansın varlığı Modifiye edilmiş Wald testi ile araştırılmıştır. Test sonucunda, varyansların birimlere göre homoskedastik (sabit varyans) olduğunu varsayan temel H_0 hipotezi istatistiki olarak %1 anlamlılık düzeyinde reddedilerek modellerin tümünde değişen varyansın olduğu belirlenmiştir. Otokorelasyonun araştırılmasında Bhargava, Franzini ve Narendranathan (1982) tarafından geliştirilmiş olan Durbin-Watson (DW) testi ile Baltagi-Wu (1999) tarafından önerilen yerel en iyi değişmez (LBI) testinden yararlanılmıştır. Her iki yaklaşımdan elde edilen test istatistiklerinin eşik değer kabul edilen 2'nin oldukça altında kaldığı tespit edilmiş ve bütün modellerde otokorelasyon probleminin mevcut olduğuna karar verilmiştir. Son olarak, birimler arası korelasyon ise Pesaran CD ve Frees testi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular, yatay kesit birimlerin ilişkili olmadığını kabul eden temel H_0 hipotezinin her iki test tarafından da %1 anlamlılık düzeyinde reddedildiğini, dolayısı ile modellerin hepsinde birimler arası korelasyon probleminin de olduğunu ortaya koymuştur.

Tahmin modellerinde değişen varyans, otokorelasyon ve/veya birimler arası korelasyon ile karşılaşılması halinde, katsayı tahminlerine dokunmadan standart hatalar düzeltilmeli ya da değişkenler arasındaki ilişki uygun yöntemlerle tekrar tahmin edilmelidir.[30] Sabit etkiler tekniği ile yapılan tahminde modellerin tamamında söz konusu problemlerin her biri ile karşılaşıldığı için bütün modeller, değişen varyansın, otokorelasyonun ve birimler arası

[30] F. Y. Tatoğlu, *Panel Veri Ekonometrisi,* 1. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım AŞ., İstanbul, 2012, s. 241-242.

korelasyonun varlığı durumunda katsayı değerlerini etkilemeden dirençli standart hatalarla tahmine imkan sağlayan Driscoll-Kraay yaklaşımı ile tekrar tahmin edilmiştir. Driscoll-Kraay standart hatalı sabit etkiler bulguları Tablo 4'de gösterilmiştir.

Ampirik bulgulara bakıldığında, ekonomik kontrol değişkenleri olarak tanımlanan yatırım harcamaları ve nüfus değişkeninin katsayısının istatistiksel açıdan %1'de anlamlı olmak üzere modellerin hepsinde pozitif, işsizlik oranının katsayısının ise negatif olduğu gözlenmektedir. Enflasyon oranı değişkeni de Model (3) haricinde tüm modellerde anlamlı ve negatif katsayı değerine sahiptir. Dolayısı ile gelişmekte olan ülkelerde, beklendiği gibi yatırım harcamaları ve nüfusun ekonomik büyümeyi olumlu, enflasyon ve işsizlik oranındaki artışın ise olumsuz yönde etkilediği ifade edilebilir. İlave olarak, politik kontrol değişkenlerinden demokrasi değişkeninin katsayısı tüm modellerde anlamsız, yolsuzluk kontrolünün katsayısı ise anlamlı ve pozitiftir. Bu bağlamda iktisadi olarak, gelişmekte olan ülkelerde demokrasinin ekonomik büyümenin bir belirleyicisi olmadığı, fakat ülkelerin yolsuzluğu engelleme ve yolsuzlukla mücadele gücünün artmasının (yolsuzluğun azalmasının) büyümeyi artırıcı yönde etkide bulunduğu belirtilebilir.

Tablo 4: Driscoll-Kraay Standart Hatalı Sabit Etkiler Model Tahmini

	Bağımlı Değişken: Log (Kişi başı GSYİH), (Ekonomik Büyüme)							
Bağımsız Değişkenler	**Model [1]**		**Model [2]**		**Model [3]**		**Model [4]**	
Log (Yatırım Harcamaları)	0.00015***	[0.000]	0.00022***	[0.000]	0.00019***	[0.000]	0.00023***	[0.000]
Enflasyon Oranı	-0.00019*	[0.098]	-0.00034**	[0.026]	-0.00012	[0.419]	-0.00033***	[0.001]
Log (Nüfus)	0.27369***	[0.000]	0.53210***	[0.000]	0.40052***	[0.000]	0.31646***	[0.000]
İşsizlik Oranı	-0.02378***	[0.000]	-0.02446***	[0.000]	-0.02341***	[0.000]	-0.01951***	[0.000]
Demokrasi	0.01134	[0.216]	0.00519	[0.675]	-0.00427	[0.568]	0.00200	[0.853]
Yolsuzluk Kontrolü	0.06523*	[0.086]	0.10573**	[0.035]	0.07757*	[0.089]	0.11602***	[0.001]
KOF Küreselleşme Endeksi	0.02511***	[0.000]						
Ekonomik Küreselleşme			0.01320***	[0.000]				
Sosyal Küreselleşme					0.02312***	[0.000]		
Politik Küreselleşme							0.01204***	[0.000]
Sabit Faktör	3.75913***	[0.000]	1.83148***	[0.011]	2.83627 ***	[0.001]	3.82947***	[0.000]
Gözlem Sayısı	760		760		760		760	
Ülke Sayısı	40		40		40		40	
F-testi	77.96*** [0.0000]		372.00*** [0.0000]		187.27*** [0.0000]		561.36*** [0.0000]	
R^2	0.7008		0.6024		0.6704		0.6088	

***. ** ve *; sırası ile istatistiksel olarak %1. %5 ve %10'da anlamlılığı göstermektedir. […]; olasılık değerleridir.

Kontrol değişkenlerinin ardından çalışmanın esas konusunu oluşturan küreselleşmenin büyüme üzerindeki etkisini ortaya koyan analiz bulgularına göre; ülkelerin genel küreselleşme düzeylerini gösteren KOF küreselleşme endeksinin katsayısı istatistiki olarak %1'de anlamlı ve pozitiftir. Küreselleşmenin gelişmekte olan ülkelerde büyümenin belirleyicilerinden olduğunu ortaya koyan bu sonuca göre, KOF endeksindeki bir birimlik artış (daha yüksek küreselleşme düzeyi) söz konusu ülkelerde ekonomik büyümeyi % 0.025 artırmaktadır. KOF küreselleşme endeksini oluşturan alt endekslerin de büyümeye pozitif katkı sağladığı tespit edilmiştir. Buna göre, ekonomik, sosyal ve politik küreselleşme endeks değerinde ortaya çıkan 1 birimlik artışın büyümeye katkısı sırası ile % 0. 013, % 0.023 ve % 0. 012 düzeyindedir. Dolayısı ile ampirik bulgulara göre, ele alınan ülkelerin büyümeleri üzerinde

sosyal küreselleşme en güçlü etkiye sahipken, ekonomik ve politik küreselleşmenin etkisi ise hemen hemen aynı düzeydedir.

5. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada gelişmekte olan 40 ülkenin 1996-2014 dönemini kapsayan yıllık verilerinden yararlanılarak küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Ele alınan ülkelerin küreselleşme düzeyinin ölçülmesinde Dreher (2006) tarafından geliştirilmiş olan KOF küreselleşme endeksinden yararlanılmıştır. Ayrıca, oluşturulan tahmin modellerinde ekonomik büyümeyi etkilediği tahmin edilen bazı ekonomik (yatırım harcamaları, enflasyon oranı, nüfus, işsizlik oranı) ve politik (demokrasi, yolsuzluk kontrolü) kontrol değişkenlerine yer verilmiştir. Ekonometrik analiz, değişen varyans, otokorelasyon ve birimler arası korelasyon problemleri ile karşılaşılması nedeniyle Driscoll-Kraay standart hatalar kullanılarak sabit etkiler modeli ile gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular Dreher (2006)'in "küreselleşme ekonomik büyümeyi teşvik etmektedir" görüşünü destekleyici bir şekilde gelişmekte olan ülkelerde küreselleşmenin büyüme üzerinde istatistiki olarak anlamlı ve pozitif etki yarattığını ortaya koymuştur. Ayrıca analiz bulguları, KOF küreselleşme endeksinin alt bileşenleri olan ekonomik, sosyal ve politik küreselleşmenin büyüme üzerindeki etkisinin de pozitif olduğunu göstermiştir. Elde edilen bu bulgulardan hareketle, istikrarlı ve yüksek oranlı bir büyümeyi, yaşam standartlarını artırmayı ve yoksulluğu azaltmayı hedefleyen gelişmekte olan ülkelerin küresel dünya ile entegrasyonu artırıcı politikalar uygulamalarının gerekli olduğu ileri sürülebilir. Diğer taraftan, küreselleşme sürecinin, iyi yönetilmesi halinde ekonomik büyümeye pozitif katkı sağlayacağı, aksi takdirde ülkelerin küreselleşme sürecinden zarar görebileceği görüşü dikkate alındığında, gelişmekte olan ülkelerin küreselleşmenin negatif etkilerinden korunabilmeleri ve pozitif etkilerinden daha fazla yararlanabilmeleri için dış dünya ile entegrasyon sürecini sağlam ekonomik, finansal ve kurumsal yapı ile desteklemelerinin de oldukça önemli olduğu unutulmamalıdır.

Kaynakça

- Açıkgöz, Ş., ve Mert, M. (2011). Küreselleşme İktisadi Büyümeyi Etkiliyor mu? Türkiye Örneği. 12. Uluslararası Ekonometri, Yöneylem Araştırması ve İstatistik Sempozyumu, 701-716.
- Afzal, M. (2007). The Impact of Globalisation on Economic Growth of Pakistan. The Pakistan Development Review, 46 (4), 723-734.
- Baltagi, H. B. (2010), Econometric Analysis of Panel Data, Fourth Edition, John Wiley & Sons. Ltd., New York.
- Barry, H. (2010). Globalization and Economic Growth in Sub-Saharan Africa. Gettysburg Economic Review, 4 (4), 42-86.
- Beck, N. (2004), Panel Data, (http://pages.ucsd.edu/~tkousser/Beck%20Notes/panels.pdf), (01.06.2016).
- Chang, C. P., and Lee, C. C. (2010). Globalization and Economic Growth: A Political Economy Analysis for OECD Countries. Global Economic Review: Perspectives on East Asian Economies and Industries, 39 (2), 151-173.
- Chang, C. P., Lee, C. C., and Hsieh, M. C. (2011). Globalization, Real Output and Multiple Structural Breaks. Global Economic Review, 40(4), 421-444.
- Clark, T., and Linzer, D. (2012), Should I Use Fixed or Random Effect, Washington University Working Paper, No. 1315, 1-33.
- Dreher, A. (2006). Does Globalization Affect Growth? Evidence from a New Index of Globalization. Applied Economics, 38, 1091-1110.
- Greene, W. H. (2000), Econometric Analysis, Fourth Edition, Prentice Hall, New Jersey.

- Gujarati, N. D. (2003), Basic Econometrics, Fourth Edition, McGraw Hill Educations, New York.
- Gurgul, H., and Lach, L. (2014). Globalization and Economic Growth: Evidence from Two Decades of Transition in CEE. Economic Modelling, 36, 99-107.
- Hamdi, F. (2013). The Impact of Globalization in the Developing Countries. Developing Country Studies, 3 (11), 142-144.
- Heshmati, A., and Lee, S. (2010). The Relationship between Globalization, Economic Growth and Income Inequality. Journal of Globalization Studies, 1 (2), 87-117.
- Hsiao, C. (2007). Panel Data Analysis – Advantage and Challenges. Test, 16 (1), 2007,1-22.
- IMF (2008), Globalization: A Brief Overview, 1-8.
- Kazar, A., and Kazar, G. (2016). Globalization, Financial Development and Economic Growth. International Journal of Economics and Financial Issues, 6 (2), 578-587.
- Kılıç, C. (2015). Effects of Globalization on Economic Growth: Panel Data Analysis for Developing Countries. Economic Insights – Trends and Challenges, IV (1), 1-11.
- Maddala, G. S. (2001). Introductions to Econometrics. Third Edition, John Wiley & Sons. Ltd., England.
- Osterloh, S. (2012). Words Speak Louder than Actions: The Impact of Politics on Economic Performance. Journal of Comparative Economics, 40, 318-336.
- Rahman, M. M. (2015). Impacts of Globalization on Economic Growth – Evidence from selected South Asian Countries. Journal of Management Sciences, 2 (1), 185-204.
- Rao, B. B., and Vadlamannati, K. C. (2011). Globalization and Growth in Low Income African Countries with the Extreme Bound Analysis. Economic Modelling, 28,795-805.
- Samuel, A. (2010), Globalization and Economic Growth in Sub Sahara Africa, Globalization - Today, Tomorrow, Kent Deng (Ed.), (http://cdn.intechopen.com/pdfs-wm/12104.pdf), (28.05.2016).
- Stiglitz J. E. (2004). Globalization and Growth in Emerging Countries. Journal of Policy Modeling, 26, 465-484.
- Stiglitz, J. E. (2015). Globalization and Its Discontents, Penguin: UK, 1-304.
- Stock, J. H., and Watson, W. (2007). Introduction to Econometrics, Second International Edition, Pearson Education Inc., Boston.
- Tatoğlu, F. Y. (2012). Panel Veri Ekonometrisi. 1. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım AŞ., İstanbul.
- Verbeek, M. (2004). A Guide to Modern Econometrics, Second Edition, John Wiley & Sons, England.
- Worldbank (2000). Beyond Economic Growth: Meeting the Challenges of Global Development, 1-155.
- (http://globalization.kof.ethz.ch/media/filer_public/2016/03/03/method_2016.pdf), (13.06.2016).
- (http://globalization.kof.ethz.ch/media/filer_public/2016/03/03/variables_2016.pdf), (13.06.2016).
- (http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx#doc), (11.06.2016).
- (https://freedomhouse.org/report/freedom-world-2012/methodology), (11.06.2016).

EK: Analize Dahil Edilen Ülkeler

Arjantin	Çin	Gürcistan	Macaristan	Peru
Azerbaycan	Dominik Cumhuriyeti	Hırvatistan	Malezya	Romanya
Bangladeş	El Salvador	Hindistan	Meksika	Rusya
Belarus	Ekvator	Honduras	Mısır	Şili
Bolivya	Endonezya	İran	Moldova	Tunus
Botsvana	Fas	Kamerun	Nijerya	Türkiye
Brezilya	Filipinler	Kosta Rika	Pakistan	Ukrayna
Bulgaristan	Güney Afrika	Litvanya	Paraguay	Umman

View publication stats